

Husnora KURANBAYEVA,
TAFU "Pedagogika" kafedrasida katta o'qituvchisi
E-mail: kuranboyevahusnora@mail.ru

Pedagogika fanlari doktori, professor M.E.Axmedova taqrizi asosida

THE MECHANISM OF USING PEDAGOGICAL EXPERIENCE-TEST IN IMPROVING STUDENTS' METHODOLOGICAL COMPETENCES

Annotation

The use of pedagogical experience-testing in the methodical improvement of the linguo-pedagogical competences of future primary school teachers is complicated and responsible. In the human subject, especially in the primary education of higher education institutions, it is necessary to organize experiments and tests based on a clear program, and the program should take into account all pedagogical and psychological laws and conditions. The scientific research program determines the purposeful, consistent implementation of experimental work.

Key words: Trajectory, linguistic-pedagogical competence, didactic, artificial intelligence, explanatory-illustrative (information-receptive); reproductive, problem presentation, partial-search (chuaristic).

МЕХАНИЗМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОПЫТА-ТЕСТА В ПОВЫШЕНИИ МЕТОДИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ СТУДЕНТОВ

Аннотация

Использование педагогического опыта-тестирования в методическом совершенствовании лингво-педагогических компетенций будущих учителей начальных классов является сложным и ответственным. В человеческом предмете, особенно в начальном образовании высших учебных заведений, необходимо организовывать эксперименты и испытания на основе четкой программы, причем программа должна учитывать все педагогические и психологические закономерности и условия. Программа научных исследований определяет целенаправленное и последовательное выполнение экспериментальной работы.

Ключевые слова: Траекторная, лингвопедагогическая компетентность, дидактическая, искусственный интеллект, объяснительно-иллюстративная (информационно-рецептивная); репродуктивный, проблемный, частичный поиск (чуаристический).

TALABALARNI METODIK KOMPETENSIYALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA PEDAGOGIK TAJRIBA-SINOVDAN FOYDALANISH MEXANIZMI

Аннотация

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirishda pedagogik tajriba-sinovdan foydalanish pedagogik tajriba-sinov ishlarini tashkil etish o'ziga xos murakkab va mas'uliyatlidir. Inson predmetida, ayniqsa, OTM boshlang'ich ta'limda tajriba-sinov o'tkazish aniq dastur asosida tashkil etilishi, dastur har tomonlama pedagogika-psixologik qonuniyatlar, shart-sharoitni hisobga olishi zarur. Ilmiy tadqiqot dasturi tajriba-sinov ishlarini maqsadli, izchil amalga oshirish mazmunini belgilaydi.

Kalit so'zlar: Traektoriya, lingvopedagogik kompetensiya, didaktik, sun'iy intellekt, tushuntirish-illyustrativ (axborot-retseptiv); reproduktiv, muammoli taqdimot, qisman-qidiruv (xuaristik).

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirishda pedagogik tajriba-sinovdan foydalanish pedagogik tajriba-sinov ishlarini tashkil etish o'ziga xos murakkab va mas'uliyatlidir. Inson predmetida, ayniqsa, OTM boshlang'ich ta'limda tajriba-sinov o'tkazish aniq dastur asosida tashkil etilishi, dastur har tomonlama pedagogika-psixologik qonuniyatlar, shart-sharoitni hisobga oladi. Ilmiy tadqiqot dasturi tajriba-sinov ishlarini maqsadli, izchil amalga oshirish mazmuni belgilaydi. Pedagogik tajriba-sinov dasturi, mavzuning dolzarbligi, ijtimoiy iqtisodiy ahamiyatini aniqlash, ilmiy farazning haqqoniyligini asoslashda metodik dastur yaratiladi. Tadqiqot nazariyasining amalda sinab ko'rish; tadqiqot ilmiy-amaliy imkoniyatini joriy etish, umumlashtirish; bir necha variantda har xil sharoitda tadqiqot natijasini tekshirib ko'rish; matematik statistik tahlil qilish va baholash kabi yo'nalishlardan iborat bo'ladi. Ma'lumki, amaliyot ilmiy bilishning mezonidir. Ilmiy tadqiqot fanning istiqbolini belgilovchi, mumtoz qonuniyatlarni yorituvchi yoki vaqtinchalik bo'lishi, ba'zan takror bo'lishi ham mumkin. Shuning uchun tajriba-sinov ishlari ana shu imkoniyatlarni hayotda o'z ifodasini aniqlashdan iborat bo'ladi. Ilmiy farazlarni asoslashda tajriba-sinovlari muhim tarkibiy qismidir. Ilmiy farazlarga asosan tajriba-sinov ishlarini tashkil etiladi, ilmiy farazlar amaliyotda sinalsagina nazariy g'oyaga aylanadi. Ilmiy farazlar tajribalarda asoslanmasa

ilmiy tadqiqot yo'nalishi o'zgartiriladi, qayta tajriba o'tkaziladi. Ilmiy tadqiqotning konsepsiyasi muammoning o'rganilish tarixiy taraqqiyoti, hayotda tipik ko'rinishlari tajribada sinab ko'riladi. Amaliy tajriba tadqiqot nazariyasini asoslaydi to'ldiradi. Shuning uchun tajriba-sinov ishlari dasturi ilmiy tadqiqotni izchil amalga oshirish tizimi, mexanizmdir. Tadqiqot nazariyasi tajriba-sinov ishlarini bir-biri bilan uzviy bog'liq. Nazariyaning amaliyot bilan bog'liqligi falsafiy kategoriya tajriba-sinov ishlarining metodologik asosidir.

Tadqiqotning ilmiy-amaliy ahamiyatini aniqlashda tajriba-sinov ishlari ekspertiza vazifasini bajaradi. Ilmiy tadqiqotni argumentlash, g'oyaviy aksioma tajriba-sinov ishlarining har xil variantda, har xil sharoitda o'tkazilganiga bog'liq. Pedagogik tadqiqotlarni argumentlash tajriba-sinov ishlarini dasturining tarkibiy qismidir. Bir necha variantda, shart-sharoitda ta'lim-tarbiya samaradorligini oshirish bo'yicha tajriba-sinov ishlari tajriba va nazorat guruhlarida sinab ko'riladi. Uzoq muddatli tajribada har bir bosqichda bajariladigan kuzatish tajriba-sinov ishlar tartibi belgilanadi. Tajriba guruhlarini xususiyatiga ko'ra bir yoki bir necha bosqichli tajriba-sinov ishlarini rejalashtiriladi. Tajriba-sinov ishlari natijalarini umumlashtirishda mantiqiy xulosalar bilan birga matematik statistik tahlil argumentli konsepsiyalar ishlab chiqiladi. Inson ijtimoiy hayotda faoliyat ko'rsatar ekan u jamoa bilan mulqotga kirishish,

ko'pchilikka o'zi fikrini yetkazib berish, hisobot berish, da'vat qilish kabi ko'nikmalarga ega bo'lishi zaruratga aylanadi. Shu ma'noda, boshlang'ich ta'lim yo'nalishlarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish asosiy masalalardan biri hisoblanadi. Ta'lim tizimining bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili ta'lim mazmuni o'quv predmeti asosida, o'z fikrini og'zaki va yozma shakllarda ravon va ta'sirchan ifodalay olish ko'nikmalarini shakllantirish bugungi boshlang'ich ta'lim oldida asosiy vazifa sifatida turibdi. Zero, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ma'rifatli, bir so'z bilan aytganda barkamol shaxs sifatida tarbiyalashga alohida ahamiyat berilishi talab etilmoqda.

Shu jihatdan olib qaraganda OTM Boshlang'ich ta'lim yo'nalishida tadqiq qilinishi lozim bo'lgan muhim masalalar tizimida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, o'qitishga oid o'quv materiallar asosida o'quv topshiriqlari, mantiqiy fikrlash hamda o'z fikrini nutq sharoitiga mos holda to'g'ri va ravon ifodalash malakasini takomillashtirishning pedagogik tizimini ishlab chiqish, uni tatbiq etishning yangi metodik yondashuvlarini joriy etish va amaliyotda sinab ko'rish muhim pedagogik muammodir.

1. Tayyorlovchi bosqich. Mazkur tajriba-sinov ilmiy tadqiqotning eng sermahsul usuli bo'lib, u kuzatishlar jarayonida tug'ilgan g'oya, taqdim etilgan tavsia va ishlab chiqilgan o'quv topshiriqlarining samaradorlik darajasini belgilab beradi.

Tajriba-sinov ishlarining asosiy maqsadi bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, o'quv predmeti, xususan, o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishning ilmiy-nazariy asoslarini takomillashtirish, shuning barobarida ularni ijodiy fikrlashga o'rgatish, jozibali og'zaki va yozma nutqning asosi bo'lgan so'z boyligini oshirish ko'nikmasini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlarini o'rganish va mazkur jarayonga zamonaviy usullarni tatbiq etish bo'yicha ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqishdir.

Tajriba jarayonida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish asosida ona tili ta'lim mazmuniga oid darslik materiallarini o'zlashtirish imkoniyatlari aniqlandi va bu jarayonda ona tili o'quv predmeti bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirishda tushuntirish yuzasidan kasbiy-pedagogik tayyorgarlik darajalari aniqlandi. bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining anketa, taqdim etilgan matn hamda mavzular asosida bilim darajalari aniqlandi. Yana quyidagilar ham ma'lum bo'ladi:

- bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, ona tili ta'limida o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishning ilmiy-nazariy asoslarini takomillashtirish muammolari aniqlanadi;

- bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish uchun darslik va boshqa ko'rgazmali vositalardan foydalanishdagi yutuq va kamchiliklar aniqlanadi;

- Ona tili ta'limi mazmunida didaktikaga asoslangan mashq va topshiriqlarga nisbatan bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining munosabatini aniqlash hamda fikrlarni umumlashtirish maqsadida anketa-savol javoblari o'tkazildi.

2. Ta'kidlovchi tajriba-sinov bosqichida aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish usul, shakl va vositalari aniqlanib, Ona tili ta'limida lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishga asoslangan mashq va topshiriqlar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlash hamda tanqidiy fikrlashga oid ko'nikmalarni rivojlantirish metodikasi ishlab chiqildi.

Ijodiy izlanishga asoslangan o'qitishga doir topshiriqlar, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish ona tili ta'limi mazmunida o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishning pragmatik asoslarini takomillashtirish ko'nikmasini rivojlantirish orqali,

avvalo, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining to'g'ri fikr yuritishga, matnlarni ifodali o'qiy olishiga, o'rtaga qo'yilgan muammo haqida shaxsiy fikrini og'zaki va yozma shakllarda mazmunli ifodalay olishiga e'tibor qarotildi. Zero, sanab o'tilganlarga nisbatan, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ko'nikma rivojlantirish bugungi kundagi eng dolzarb va muhim pedagogik muammolardan biri hisoblanadi. Shuning uchun, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik rivojlantirish, dars mashg'ulotlari orqali shaxsiy fikr mahsulini nuqotiga mos ravishda to'g'ri qo'llash malakalarini takomillashtirish talab etiladi.

Tajriba-sinov ishlari jarayonida quyidagi ilmiy faraz tekshirib ko'rildi va o'z isbotini topdi:

- ona tili ta'lim mazmunida o'quv topshiriqlarini ishlab chiqish, lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik, rivojlantiruvchi topshiriqlar orqali takomillashtirish;

- ona tili ta'lim mazmunida o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishning ilmiy-nazariy asoslarini takomillashtirish jarayoni maxsus o'rganilib, undagi kamchiliklar, ularning sabablari aniqlanib, bartaraf etish yo'llari va omillari ishlab chiqiladi;

- Ona tili ta'lim mazmunida lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirishning ahamiyati va didaktik imkoniyatlari anglangan holda metodik jihatdan to'g'ri tatbiq etildi;

- Ona tili ta'lim mazmunida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining o'quv topshiriqlarini ishlab chiqish, lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirishning mazmuni, shakl, usul va vositalari ishlab chiqildi;

- lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish maqsadida ijodiy tafakkurni rivojlantiradigan, o'z fikrini turli shakllarda to'g'ri va ravon ifodalay olish ko'nikmasini paydo qilishga yo'naltirilgan hamda samaradorlik darajasi aniqlangan ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqildi.

3.Shakllantiruvchi tajriba-sinov bosqichida ishlarining maqsadini amalga oshirish uchun quyidagi vazifalar bajarildi:

- bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ishlab chiqilgan ilmiy-metodik tavsiyalar bilan tanishtirildi;

- ishlab chiqilgan ilmiy-metodik tavsiyalar dars mashg'uloti jarayoniga to'liq tatbiq etildi;

- olingan natijalarga ko'ra ishlab chiqilgan ilmiy-metodik tavsiyalar takomillashtirildi.

- ona tili ta'lim mazmunida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, so'z zaxirasini boyitish, mustaqil o'quv topshiriqlari ustida ishlay olish ko'nikmalarini rivojlantirishning yoritilmagan qirralari aniqlandi va kelajakda olib boriladigan ilmiy tadqiqot ishlariga material bo'la oladigan tavsiyalar berildi.

OTM "Ona tili o'qitish metodikasi"ga oid darsliklarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ fikrlashga o'rgatishga oid o'quv materiallarining tarkibi va bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish bugungi holatini aniqlash maqsadida dastlab tajriba-sinov maydonchalari aniqlab olindi.

Tajribaning dastlabki kunlarida nazorat guruhlaridan ham, tajriba guruhlaridan ham yozma ishlar olindi. Bizga ikkala guruhning ham dars mashg'ulotlarini o'zlashtirish darajasi deyarli bir xil ekanligi ma'lum bo'ldi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishda uning ta'siri katta ekanligi barchaga ma'lum. Umuman, dars mashg'ulotini qanday metodik tashkil qilish bu OTM professor-o'qituvchilarining to'plagan malakasiga bog'liq. OTMda ona tili ta'lim mazmunida fonetik, leksik, morfemik, morfologik, sintaktik tahlillarni o'qitilishida ona tili ta'lim mazmunini bilan bog'liq muammolarning metodik bir uchi bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilariga ham borib taqalmoqda. Tajriba-sinov jarayonida shunday holatlarga duch kelindiki, ayrim talabalarining ona tili ta'limi mazmunida o'quv topshiriqlarini takomillashtirish bo'yicha yetarli ko'nikma va malakaga ega emas. Hatto tajribali professor-o'qituvchilar ham

dars mashg'ulotini interfaol usulda turli zamonaviy metodlarda qiziqarli tashkil eta olsalar-da, talabalarga ona tili o'qitish metodikasiga oid fandan, o'quv topshiriqlarini ishlab chiqish, lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish bo'yicha zarur ko'nikma va malakalarni bera olmayapti. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini darsga qiziqтира olish yaxshi, albatta, biroq shu qiziqtirish orqali talabani ijtimoy hayotda doim asqotadigan bilim va malakalar bilan qurollantirish asosiy masala ekanligini doim esda tutish zarur. Ushbu holatning sababini aniqlash maqsadida OTM professor-o'qituvchilari orasida anketa-so'rov o'tkazilganda quyidagilar aniqlandi:

1. *OTM professor-o'qituvchilar lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, o'quv topshiriqlari tuzish ko'nikmasini rivojlantiriladimi?*

2. *Mashq va topshiriqning farqini qanday izohlaysiz?*

3. *Siz dars o'tadigan guruhlarda nechta talaba matniy fikrday oladi?*

4. *OTM talabalarida kreativ fikrlash ko'nikmasini rivojlantirish bo'yicha qanday savol va topshiriqlar berasiz?*

5. *Qaysi o'quv topshiriqlari talabalarning kreativ fikrlash ko'nikmasini takomillashtiradi? Nega?*

6. *Ona tili o'qitish metodikasi darsliklaridagi savol va topshiriqlar sizni qoniqtiradimi? Nega?*

7. *Ona tili ta'lim mazmuniga oid dars mashg'ulotlarni samarali tashkil etishda mashqlar ham kerakmi?*

8. *Barcha darsliklar mazmunini ochib beruvchi muhim savollaringiz bormi? Odatda darsda qanday savollar berasiz?*

9. *Talabalarni ona tili ta'lim mazmunida o'quv topshiriqlari ishlashga o'rgatish uchun qanday topshiriqlar tuzish kerak? Misollar keltira olasizmi?*

10. *Ona tili ta'lim mazmuni, muallif g'oyasini ochib beruvchi savol va topshiriqlar qanday bo'ladi?*

Yuqorida keltirilgan javoblardan ko'rinib turibdiki, ona tili o'qitish metodikasi dars mashg'ulotlarini tashkil qiluvchi, talabalarni tildan mohirona foydalanishga o'rgatuvchi mutaxassislar ona tilidan DTS malaka talablari va, eng muhimi, ona tili o'qitishning maqsadini aniq bilishmaydi. Ayrimlarning fikrlashi talabga javob bermaydi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirishda o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishga o'rgatishdan ko'zlangan maqsad ham ona tili ta'lim mazmuni, o'qitishning asosiy maqsadidan kelib chiqadi.

Ona tili ta'lim mazmunini yoritishda, "Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish" mavzusi orqali talabalar kreativ fikrlashga doir qanday ko'nikma yoki malakaga ega bo'lishi kerak?", degan savol va topshiriqlarga mantiqli javoblar lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirishda, ba'zilar havola qilinadi. Ona tili ta'lim mazmuni darsliklaridagi savol va topshiriqlar sizni qoniqtiradimi? Nega?, degan savolga (darsliklardagi muammolarni bartaraf etilsa, boshlang'ich ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarga Ona

tili o'qitish metodikasi fani bilan bir qatorda "O'quv topshiriqlar metodikasi" fani joriy etilsa, maqsadga muvofiq bo'lar edi) tarzda javob berilgan.

Mavzular bir-biri bilan o'zaro aloqada, bog'liqlikda bo'ladi. Ayniqsa, ona tili ta'lim mazmunida, o'qitishda uni tilning boshqa birliklariga bog'lab tushuntirish katta natija beradi.

Talabalarning bu boradagi fikrlari va ko'nikmalarini bilish maqsadida anketaga quyidagi savol kiritilgan edi:

1. *"Ona tili o'qitish metodikasi" darsliklarida keltirilgan savol va topshiriqlar mazmuni sizga tushunarlimi?*

2. *O'qituvchingiz ona tili ta'lim mazmunini yoritishda Sizga grammatik tahlil yoki muhokama qilishda ko'proq qanday savollar beradi?*

3. *lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish o'qish, matnlarni yod aytish mashqlari olib boriladimi? Qaysi topshiriqni olgansiz?*

4. *Professor-o'qituvchi Sizni baholashda qanday topshiriqlardan foydalanadi?*

Mazkur savollar talabalarning ona tili ta'lim mazmunida lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, o'quv topshiriqlarini bajarish bilan bog'liq muammolarini aniqlashga yordam beradi.

Savollarni keltirishning boisi shuki, boshlang'ich ta'limning asosiy vositasi hisoblangan darsliklar mazmun-mundariyasi talab darajasida bo'lishi, o'quv materiallari boshlang'ich ta'lim maqsadi ro'yobiga xizmat qila olishi shart, aks holda ayrim OTM professor-o'qituvchilari bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish bo'yicha zarur ko'nikma va malakaga ega emasligi muammoning manbasini ko'rsatadi. Darsliklardagi o'quv materiallari shunday tuzilishi kerakki bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish asosida bilim olishga, mustaqil ishlashga avtomatik ravishda yo'naltirsin. Respublikaning OTMda faoliyat ko'rsatayotgan professor-o'qituvchilar ona tili ta'lim ta'lim mazmunida lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirish, o'quv topshiriqlarini rivojlantirish bo'yicha kerakli ko'nikma va malakaga ega bo'la olmayotganini inobatga olsak, barcha e'tiborni bu borada mukammal darslik, amaliy qo'llanmalar yaratishga qaratish lozim bo'ladi.

Xulosa sifatida shuni aytish lozimki bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari kelajakda o'quvchiga tavsiya etilgan mashq va topshiriqlarni bajarish jarayonida o'z kuchiga, o'zi mustaqil ishlay olishiga ishonitirish usullarini o'rgatish, o'z nutqi orqali atrofda qilargalarga ta'sir ko'rsata olish, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining lingvopedagogik kompetensiyalarini metodik takomillashtirishda kreativ fikrlash ko'nikmasini rivojlantirishga doir mashq va topshiriqlar orqali, har bir nutq tovushini to'g'ri talaffuz qila olishiga, to'g'ri yoza olishiga, nasriy va she'riy matnlarni ifodali o'qiy olishiga, o'rta qo'yilgan muammo haqida shaxsiy fikrini og'zaki va yozma shakllarda mantiqli ifodalay olishiga erishish muhim ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR

1. Гулямов А. Методика развития учебно - познавательной активности учащихся в процессе преподавания родного (узбекского) языка: Дис. док. пед. наук. –Т.: ТГПИ, 1991. – 37 б.
2. Axmedova M.E. (hammualliflar) Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik–T., 2019. 5-6.(302)
3. Jamolxonov H. Hozirgi o'zbek adabiy tili darslik. –T., 2014. 96-b. Tursunov U., Muxtorov A., Rahmatullaev Sh. Hozirgi o'zbek adabiy tili Oliy o'quv yurtlari filologiya fakultetlari talabalari uchun darslik qayta ishlangan, to'ldirilgan uchinchi nashr. –T., 1992. 400 b.
4. Лернер. И.Я.Дидактические основы методов обучения.Текст. –М.: 1981.- 186 с.
5. Скаткин М.Н.Проблемы современной дидактики.-М.: Педагогика. 1984.- 96с.
6. Скаткин М.Н.Совешенствование процесса обучения.–М.: Педагогика. 1971.- 205с